

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ (I-CARE)

ΕΝΟΤΗΤΑ 6: ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ, ΓΟΝΕΪΚΟΤΗΤΑ, ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

www.i-care-project.net

Στοιχεία έργου

Τίτλος έργου:	INTERCULTURAL CARE IN THE SOCIAL AND HEALTHCARE SECTOR (I-CARE)
Αριθμός έργου:	2019-1-UK01-KA202-061433
Υποπρόγραμμα ή ΒΔ:	Βασική Δράση 2: Συνεργασία για την καινοτομία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών
Συντακτική ομάδα εταίρων:	Apricot & ENAIP
Ημερομηνία σύνταξης:	Ιούνιος 2021

This work is licensed under the Creative Commons
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 License
© 2021 by I-CARE Consortium

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν..

Περιεχόμενα

Εισαγωγή (Σκεπτικό)	1
Σκοπός και Στόχοι της ενότητας	1
Μαθησιακά Αποτελέσματα	1
Κατανόηση, Δεξιότητες και ικανότητες που θα αναπτυχθούν:	1
Μέθοδος εκπαίδευσης/Τι καλείστε να κάνετε:	2
Διάρκεια.....	2
Προτάσεις για Περαιτέρω Ανάγνωση.....	2
Ενότητα 1: Εγκυμοσύνη και τοκετός σε διαφορετικούς πολιτισμούς	3
Ενότητα 2: Οικογένειες και διαγενεακές σχέσεις σε διαφορετικούς πολιτισμούς	8
Ενότητα 3: Η παιδική ηλικία σε διαφορετικούς πολιτισμούς.....	16
Ενότητα 4: Πολιτισμός καλωσορίσματος: Η σημασία της εκπροσώπησης– Πώς να υποστηρίξετε την ένταξη όταν εργάζεστε με οικογένειες από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο	21

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ		ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ
	ΥΛΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ/ΤΡΙΑΣ		ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ		

Εισαγωγή (Σκεπτικό)

Αυτή η ενότητα έχει ως στόχο να αναπτύξει τις ικανότητες των εκπαιδευόμενων να δουλεύουν με οικογένειες διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου. Υπάρχουν διαφορετικές πολιτισμικές προσεγγίσεις στο «τι είναι οικογένεια» και στο τι είναι «καλός γονέας». Αυτή η ενότητα θα σας βοηθήσει να σκεφτείτε αυτά τα θέματα από διαφορετικές πολιτισμικές οπτικές. Καλύπτει διάφορες πλευρές του θέματος, όπως την εγκυμοσύνη, τον τοκετό και διαφορετικές προσεγγίσεις για την παιδική ηλικία. Ακόμα, εξερευνά διαφορετικές πολιτισμικές προσεγγίσεις για το τι είναι καλή γονεϊκότητα, πώς τα παιδιά μεγαλώνουν σε οικογένειες με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο και τι σημαίνει αυτό για τους επαγγελματίες στον τομέα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας που δουλεύουν με αυτές τις οικογένειες.

Σκοπός και Στόχοι της ενότητας

Ο σκοπός της ενότητας αυτής είναι οι εκπαιδευόμενοι/ες να:

- Να μάθουν τις πολιτισμικές διαφορές γύρω από τα θέματα της εγκυμοσύνης, της γονεϊκότητας, της παιδικής ηλικίας και των οικογενειακών δομών.
- Να μάθουν πώς να υποστηρίξουν με διαπολιτισμικά ευαίσθητο τρόπο τους γονείς (και όσους πρόκειται να γίνουν γονείς), τα παιδιά και τις οικογένειες.

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στο τέλος αυτής της ενότητας οι εκπαιδευόμενοι/ες θα μπορούν να:

- Δουλεύουν με γονείς (και όσα άτομα πρόκειται να γίνουν γονείς), παιδιά και οικογένειες με διαπολιτισμικά ευαίσθητο τρόπο.
- Υποστηρίζουν την ένταξη οικογενειών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα.
- Καταλαβαίνουν την δυναμική της ενδοοικογενειακής βίας σε διαφορετικές κουλτούρες.
- Αποφεύγουν τις προκαταλήψεις που βασίζονται σε πολιτισμικά κριτήρια.

Κατανόηση, Δεξιότητες και ικανότητες που θα αναπτυχθούν:

Διαπολιτισμική επάρκεια και ικανότητα επικοινωνίας.

Μέθοδος εκπαίδευσης/Τι καλείστε να κάνετε:

Η εν λόγω ενότητα διατίθεται με τη μορφή ηλεκτρονικής μάθησης (e-learning) και μπορεί να παρουσιαστεί δια ζώσης στην τάξη ή μέσω μίας εικονικής πλατφόρμας σε μία διαδικτυακή τάξη ή με το μοντέλο της μικτής μάθησης.

Περιλαμβάνει:

- Ανάγνωση βασικών πληροφοριών σχετικά με το θέμα της ενότητας
- Συμπλήρωση ασκήσεων και δραστηριοτήτων είτε μέσω e-learning είτε με παρακολούθηση δια ζώσης μαθημάτων ή μέσω της χρήσης μίας εικονικής πλατφόρμας
- Αυτο-αξιολογήσεις για αναστοχασμό και έλεγχο της κατανόησης

Διάρκεια: 2 ώρες

Προτάσεις για Περαιτέρω Ανάγνωση

Μπορείτε να ανακαλύψετε πρόσθετο υποστηρικτικό υλικό στην [Εργαλειοθήκη I-CARE](#) και στην [Εφαρμογή \(app\) I-CARE](#)

Ενότητα 1: Εγκυμοσύνη και τοκετός σε διαφορετικούς πολιτισμούς

Υλικό Εκπαιδευτή/τριας (σελίδες 4, 5, 6, 7, 8)

«Στις Τουρκάλες μητέρες συνιστάται να μην βγαίνουν από το σπίτι για 40 ημέρες μετά τον τοκετό» Göñül Y.

«Πολλοί Τούρκοι πιστεύουν ότι το κόψιμο των μαλλιών της μητέρας θα κόψει τη ζωή των μωρών.» Güler Y.

«Στην Ιρλανδία οι έγκυες γυναίκες φορούν συνήθως ένα μετάλλιο, της προστάτιδας αγίας τους, για να τις προστατεύει από το κακό.» Beth M.

«Στην Κορέα, οι ηλικιωμένες γυναίκες συχνά πιστεύουν ότι μπορούν να προβλέψουν το φύλο των μωρών από το σχήμα της κοιλιάς της εγκύου.» Sumi P.

«Στις Ρωσίδες μέλλουσες μητέρες συνιστάται να μην κοιμούνται ανάσκελα.» Vera I.

«Στην Κίνα συνήθως συνιστάται στις γυναίκες να μην τρώνε πολύ ζεστό ή πολύ κρύο φαγητό για να διατηρήσουν το Ying και το Yang σε ισορροπία.» Mailin H.

Διαφορετικοί πολιτισμοί έχουν διαφορετικές αξίες, πεποιθήσεις και πρακτικές σε σχέση με την εγκυμοσύνη και τον τοκετό. Το πολιτισμικό υπόβαθρο μιας γυναίκας μπορεί να επηρεάσει τις ανάγκες και τις προσδοκίες της κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και του τοκετού, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η ίδια και η οικογένειά της φροντίζουν ένα μωρό.

Πολλές γυναίκες πιστεύουν ότι είναι σημαντικό να ακολουθούν τις παραδοσιακές πρακτικές εγκυμοσύνης και γέννησης της κουλτούρας τους. Συχνά αυτές οι πρακτικές είναι βαθιά ριζωμένες στην οικογενειακή και πολιτιστική παράδοση.

Για παράδειγμα:

- Πώς πρέπει να συμπεριφέρεται μια έγκυος γυναίκα (τι να φάει, τι να κάνει κ.λπ.)
- Πώς πρέπει να λαμβάνει χώρα ο τοκετός (πού πρέπει να πραγματοποιηθεί, ποιος πρέπει να είναι εκεί για να υποστηρίξει τη γυναίκα - σε ορισμένους πολιτισμούς, αυτός θα ήταν σαφώς ο πατέρας ενώ σε άλλους θα ήταν μια γυναίκα από την οικογένεια)

- Τι πρέπει να γίνει αμέσως μετά τη γέννηση του μωρού (ποιος θα το κρατήσει, υπάρχουν θρησκευτικές τελετουργίες που πρέπει να ακολουθηθούν;)
- Τι θα ακολουθεί για τη μητέρα και το παιδί; (Θα υπάρχουν λίγοι ή πολλοί άνθρωποι που θα τους υποστηρίξουν, τυχόν θρησκευτικές πρακτικές, ποιος είναι ο ρόλος της γιαγιάς;)

Fatima από την Συρία: «Στην οικογένειά μας, οι γυναίκες λαμβάνουν πολύ καλή φροντίδα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, ειδικά από τη μητέρα και την πεθερά τους. Αυτό το διάστημα παίζουν σημαντικότερο ρόλο από τον σύζυγο. Επίσης, εγώ δεν ήθελα ο σύζυγός μου να είναι παρών κατά τον τοκετό, αλλά προτίμησα να έχω τη μητέρα μου εκεί. Η μητέρα μου ψιθύρισε το μουσουλμανικό κάλεσμα για προσευχή στο αυτί της κόρης μου αμέσως μετά τη γέννησή της. Και φρόντισε να μη βρει το κακό μάτι το μωρό μου. Για αυτό το λόγο καλύπτουμε το κεφάλι του μωρού με ένα λεπτό πανί. Μου άρεσε επίσης που η μητέρα μου με φρόντιζε τόσο καλά μετά τον τοκετό. Το γεγονός ότι όλη η διευρυμένη οικογένεια ενδιαφέρθηκε τόσο πολύ για μένα και μου παρείχε τόσες πολλές συμβουλές ήταν μερικές φορές ωραίο, αλλά μερικές φορές με στεναχώρησε, ειδικά την εποχή που έπρεπε να συνηθίσω τον θηλασμό και ήμουν ακόμα αρκετά εξαντλημένη, το πρώτο διάστημα μετά τον τοκετό».

Αυτή η δήλωση εκφράζει ότι οι παραδόσεις και οι πολιτισμικές πρακτικές μπορεί να παρέχουν ασφάλεια αλλά μπορεί επίσης να προκαλούν και άγχος. Η Angela Garbes περιγράφει την αντίφαση:

«...Κοιτάζτε τον τρόπο που η μητρότητα απεικονίζεται συνήθως σε δημοφιλείς ταινίες και τηλεοπτικές εκπομπές. Στον αμερικανικό πολιτισμό η μητρότητα είναι άρρηκτα δεμένη με τη γλώσσα της ηθικής. Επανειλημμένα, το μήνυμα που ενισχύεται στις μέλλουσες μητέρες είναι ότι υπάρχει ένας «σωστός» και ένας «λάθος» τρόπος για να κάνεις πράγματα: Υποτίθεται ότι είσαι «καλή μαμά» αν απέχεις από την καφεΐνη και το αλκοόλ ενώ είσαι έγκυος, αν δεν κερδίζεις υπερβολικό βάρος, αν προγραμματίζεις έναν λεγόμενο φυσικό τοκετό (...), αν θηλάσεις για τουλάχιστον ένα χρόνο και λάμπεις από ευτυχία σε όλη τη διαδικασία. Είσαι μια «κακή μαμά» εάν πίνεις κατά διαστήματα ένα ποτήρι κρασί κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, αν έχεις άγχος ή αμφιθυμία για να αποκτήσεις ένα μωρό, αν ανυπομονείς για επισκληρίδιο, αν ταΐσεις το μωρό σας με φόρμουλα (...). Αυτό το πολιτιστικό πρότυπο είναι τόσο καλά εδραιωμένο που αστειευόμαστε γι' αυτό, δηλώνοντας με υπερηφάνεια «κακές μαμάδες» όταν ξεφεύγουμε από αυτές τις προσδοκίες». (Angela Garbes 2018, σελ.5)

Το τι πρέπει να κάνετε στην εγκυμοσύνη διαφέρει από πολιτισμό σε πολιτισμό.:

«Κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης μου, ο γιατρός μου μου έδωσε μια λίστα με απαγορευμένα τρόφιμα. Στην κορυφή της λίστας υπήρχε τυρί ωμού γάλακτος. Όταν τόλμησα να το αγοράσω, οι πωλήτριες δίσταζαν να μου το δώσουν. Στη Γαλλία όμως, που παράγεται το καμεπέρτ, οι έγκυες γυναίκες συνήθως επιτρέπεται να τρώνε αυτό το είδος τυριού χωρίς να τις κοιτάζουν με ύφος αποδοκιμαστικό. Αν και εδώ είναι συνηθισμένο να αποφεύγετε την ωμή σαλάτα όταν είστε έγκυες. Στη Γουατεμάλα, οι έγκυες γυναίκες συμβουλεύονται να μην βγαίνουν όταν ο ήλιος είναι στο υψηλότερο σημείο του ή όταν είναι πανσέληνος. Στη Νέα Γουινέα απαγορεύεται για μια έγκυο γυναίκα να τρώει κρέας από μαρσιποφόρα. Στο Μάλι, οι έγκυες γυναίκες δεν πρέπει να σκύβουν όταν φέρνουν νερό».

Schönhoft σελ.27 f, μεταφρασμένο στα ελληνικά από το έργο I-Care

Σημειώσεις εκπαιδευτή/τριας (σελίδα 9)

Χωρίστε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να συζητήσουν τις διαφορετικές πολιτισμικές πρακτικές που έχουν βιώσει ή που έχουν δει ή ακούσει για τις έγκυες γυναίκες και τον τοκετό. Ζητήστε τους να προσδιορίσουν 3 από αυτές στις συζητήσεις τους, για να τα παρουσιάσουν στους/στις υπόλοιπους/ες εκπαιδευόμενους/ες.

Δραστηριότητα (σελίδα 9)

Ποιες πολιτισμικές πρακτικές σχετικά με την εγκυμοσύνη και τον τοκετό έχετε συναντήσει στο χώρο εργασίας σας όταν εργάζεστε με διαφορετικές οικογένειες;

Προσδιορίστε 3 πρακτικές που είναι διαφορετικές από αυτές της δικής σας κουλτούρας και καταγράψτε τις.

Υλικό Εκπαιδευτή/τριας (σελίδες 10, 11, 12)

Εάν υπάρχουν τόσες πολλές διαφορές, τι μπορούμε να κάνουμε για να συμβουλευόμαστε και να υποστηρίξουμε τις γυναίκες;

- Προσπαθήστε να είστε συνειδητοποιημένοι/ες για τα δικά σας «ηθικά πρότυπα» και μην τα εφαρμόζετε απαραίτητα στους ασθενείς/πελάτες σας.
- Προσπαθήστε να αποφύγετε να δώσετε συμβουλές σχετικά με το τι είναι «σωστό» ή «λάθος».
- Αντ' αυτού, προσπαθήστε να μάθετε τι χρειάζεται πραγματικά η μητέρα, τι την κάνει να αισθάνεται ασφαλής ή τι την κάνει να αισθάνεται ανασφαλής.
- Λάβετε υπόψη ότι ορισμένες πολιτισμικές νόρμες είναι τόσο βαθιά ριζωμένες στη δική σας ζωή, που μπορεί να επηρεάσετε υποσυνείδητα τις αντιλήψεις και τις προσδοκίες της γυναίκας - αφήστε χώρο για ανοιχτή επικοινωνία, ενθαρρύνετε τη γυναίκα να σκεφτεί τις ανάγκες της και ενθαρρύνετε την να τις εκφράσει, δείξτε ότι είστε ανοιχτοί/ές σε οτιδήποτε θεωρείται διαφορετικό από τις δικές σας πολιτιστικές πρακτικές.
- Μην υποτιμάτε τη δύναμη της μη λεκτικής επικοινωνίας - οι χειρονομίες σας μπορούν να μεταδώσουν τη σύγχυση ή την αποδοκιμασία σας.

Μια άλλη πτυχή που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ειδικά όταν πρόκειται για γυναίκες από άλλους πολιτισμούς είναι ότι ίσως να είναι πιο πιθανό να μην αναζητήσουν υποστήριξη ή να χρησιμοποιήσουν υπηρεσίες μητρότητας και άλλες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης. Οι πιθανοί λόγοι για αυτό περιλαμβάνουν:

- έλλειψη πληροφόρησης για τις διαθέσιμες υπηρεσίες
- αμφιβολία για το αν έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε αυτές τις υπηρεσίες
- φόβο για το κόστος των υπηρεσιών
- γλωσσικά εμπόδια και έλλειψη υπηρεσιών διερμηνείας
- τη συμμετοχή ανδρών σε ομαδικές συνεδρίες
- έλλειψη εμπιστοσύνης σε ορισμένες υπηρεσίες (π.χ. υπηρεσίες ψυχικής υγείας)

Τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτό;

- Ενημερώστε τις γυναίκες για τις διαθέσιμες υπηρεσίες και την καταλληλότητά τους για αυτές τις υπηρεσίες.
- Συζητήστε το σκοπό των παραπομπών και τα πιθανά οφέλη της παρακολούθησης.
- Ενημερώστε τις για το κόστος αυτών των υπηρεσιών, εάν υπάρχει. Εάν αυτές οι υπηρεσίες είναι επιδοτούμενες ή δωρεάν, δώστε έμφαση σε αυτό.

- Ενημερώστε τις γυναίκες πότε, πού και πώς μπορούν να αναζητήσουν επείγουσα περίθαλψη, εξειδικευμένες εξετάσεις, εκπαιδευτικά μαθήματα (τοκετός, διαβήτης) και άλλες πληροφορίες.
- Ρωτήστε αν η γυναίκα χρειάζεται βοήθεια για την κράτηση ραντεβού.
- Προσπαθήστε να κατανοήσετε τους πιθανούς λόγους άρνησης χρήσης ορισμένων υπηρεσιών. Inform women about the available services and their eligibility for these services

Οι παραπάνω συμβουλές προέρχονται από τους Katie Vasey και Lenore Manderson, Social Science and Health Research Unit, School of Psychology, Psychiatry and Psychological Medicine, Faculty of Medicine, Nursing and Health Sciences, Monash University. <https://research.monash.edu/en/publications/cultural-dimensions-of-pregnancy-birth-and-post-natal-care>

Ενότητα 2: Οικογένειες και διαγενεακές σχέσεις σε διαφορετικούς πολιτισμούς

Υλικό Εκπαιδευτή/τριας (σελίδα 14)

Η οικογένεια είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας κοινωνικοποίησης. Το πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο είναι ενσωματωμένη μια οικογένεια παίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοποίηση. Σε διαφορετικούς πολιτισμούς υπάρχουν διαφορετικές αντιλήψεις για το τι είναι μια οικογένεια, ποιες είναι οι λειτουργίες της και ποιος ανήκει σε μια οικογένεια.

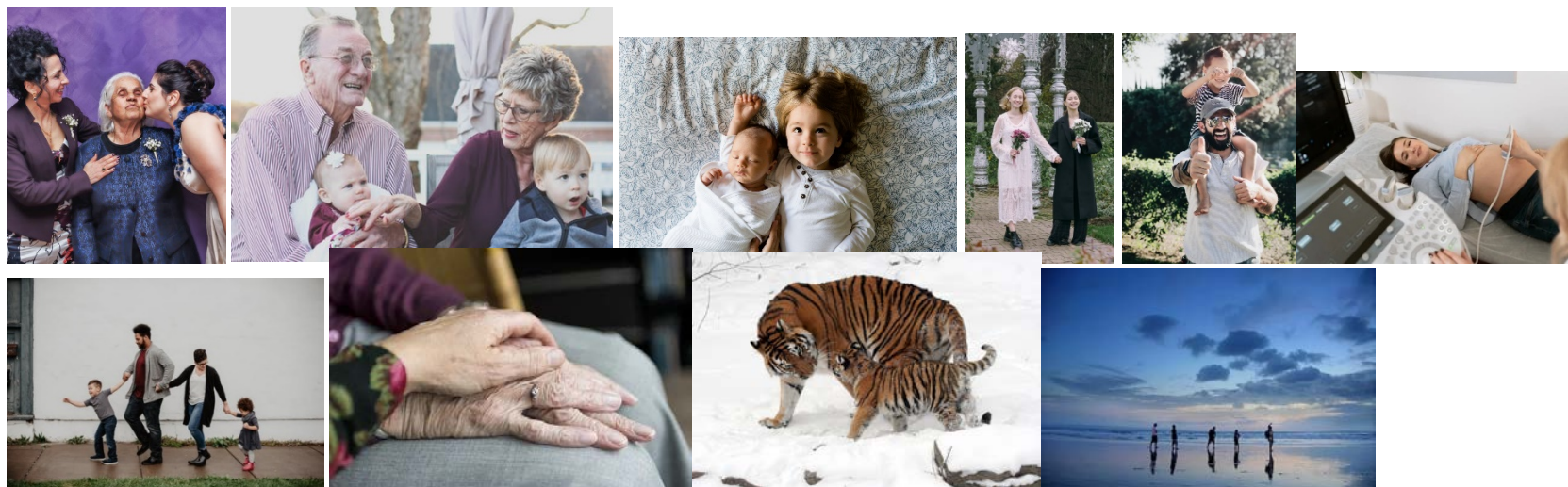
Σημειώσεις Εκπαιδευτή/τριας (σελίδες 14, 15,)

Ζητήστε από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να δουν τις διαφορετικές φωτογραφίες και να αποφασίσουν ποιες θα έλεγαν ότι απεικονίζουν μια οικογένεια. Ρωτήστε τι επέλεξαν και γιατί. Οι εικόνες δεν έχουν αριθμηθεί γιατί είναι σημαντικό για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να περιγράψουν αυτό που επιλέγουν.

Δραστηριότητα (σελίδα 15)

Δείτε τις φωτογραφίες. Επιλέξτε τις φωτογραφίες που πιστεύετε ότι απεικονίζουν μια οικογένεια. Γράψτε τους λόγους που επιλέξατε αυτές τις φωτογραφίες και προβληματιστείτε πάνω σε αυτούς.

Υλικό Εκπαιδευτή/τριας (σελίδα 16)

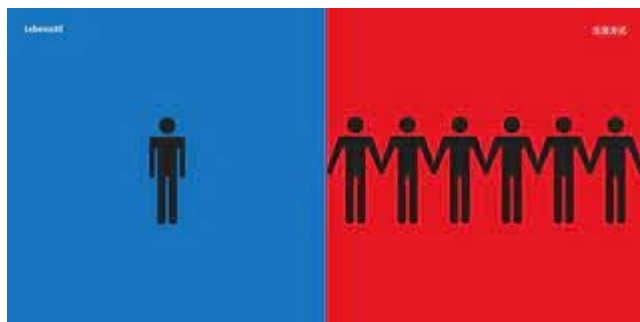
Μερικοί ορισμοί της οικογένειας

Η οικογένεια είναι μια κοινωνική ομάδα που κατοικεί στο ίδιο σπίτι, έχει κοινά οικονομικά συμφέροντα και αναπαράγεται. Περιλαμβάνει ενήλικες και των δύο φύλων. Οι δύο από αυτούς διατηρούν κοινωνικά εγκεκριμένη σεξουαλική σχέση, και έχουν ένα ή περισσότερα παιδιά, αποκτημένα είτε μέσω τεκνοποίησης είτε μέσω τεκνοθεσίας. (Steel, Kidd, & Brown, 2012).

Ένα δίκτυο συγγενών (Steel et al., 2012).

Μια ομάδα ατόμων που συνδέονται άμεσα με συγγενικές σχέσεις, τα ενήλικα μέλη της οποίας αναλαμβάνουν την ευθύνη της φροντίδας των παιδιών (Steel et al., 2012).

Οι έννοιες της οικογένειας διαφέρουν ανάλογα με τη χρονική περίοδο και ανάλογα με τον πολιτισμό. Ο Yang Liu περιγράφει τον τρόπο που οι άνθρωποι ζουν μαζί σε διαφορετικούς πολιτισμούς.

Εικόνα: “Τρόπος ζωής” του Yang Liu από το βιβλίο “Η Ανατολή συναντά τη Δύση”

Σημειώσεις Εκπαιδευτή/τριας (σελίδα 17)

Χωρίστε την ομάδα σε ζευγάρια και ζητήστε τους να ερμηνεύσουν τα σχέδια από τη δική τους πολιτισμική οπτική γωνία και στη συνέχεια ζητήστε από κάθε ομάδα να παρουσιάσει τις απόψεις της για μία από τις εικόνες.

Υλικό Εκπαιδευτή/τριας (σελίδες 18, 19, 20, 21)

Στην εικόνα, απεικονίζονται δύο αντίθετοι τρόποι ζωής. Από τη μία πλευρά σε πολλούς «δυτικούς» πολιτισμούς οι άνθρωποι τείνουν να ζουν με έναν πολύ εξατομικευμένο τρόπο. Πολλοί άνθρωποι ζουν μόνοι τους ή σε μικρές οικογένειες. Το επίκεντρο είναι περισσότερο η ατομική ευτυχία παρά η ευτυχία των

ομάδων στις οποίες ζουν οι άνθρωποι. Για παράδειγμα, σε πολλές οικογένειες στον «δυτικό» κόσμο θεωρείται δεδομένο ότι τα παιδιά θα μετακομίσουν σε άλλη πόλη μόλις μεγαλώσουν για να ζήσουν τη δική τους ζωή και να επικεντρωθούν στην καριέρα τους και όχι να φροντίσουν την οικογένειά τους.

Αντίθετα, υπάρχουν πολλοί άλλοι πολιτισμοί όπου οι άνθρωποι τείνουν να ζουν σε μεγαλύτερες οικογένειες ή κοινότητες που είναι πολύ στενά συνδεδεμένες και συχνά πιο εξαρτημένες μεταξύ τους.

Ο Hofstede περιγράφει το πρώτο ως «ατομικισμό» και το δεύτερο ως «συλλογικότητα»: «Αυτό που έχει σημασία είναι αν η αυτοεικόνα των ανθρώπων ορίζεται σύμφωνα με το «εγώ» ή με το «εμείς». Στις ατομικιστικές κοινωνίες οι άνθρωποι φροντίζουν τον εαυτό τους και την άμεση οικογένειά τους μόνο. Στις συλλογικές κοινωνίες οι άνθρωποι ανήκουν σε «ομάδες» που τους φροντίζουν με αντάλλαγμα την αφοσίωση». (www.hofstede-insights.com)

Ο Dagmar Domenig έχει μια άλλη έκφραση για αυτήν την πολιτισμική διαφορά. Διαχωρίζει τις κοινωνίες ανάμεσα σε αυτές που έχουν επίκεντρο το άτομο και αυτές που έχουν επίκεντρο τις οικογένειες (Domenig σελ.216).

Η Heidi Keller (2011) περιγράφει παρόμοιες διαφορές με βάση την έρευνά της σχετικά με τις διαφορετικές οικογενειακές σχέσεις. Ανέπτυξε δύο πρωτότυπα μοντέλα σχέσεων με τα παιδιά που συνδέονται με διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια:

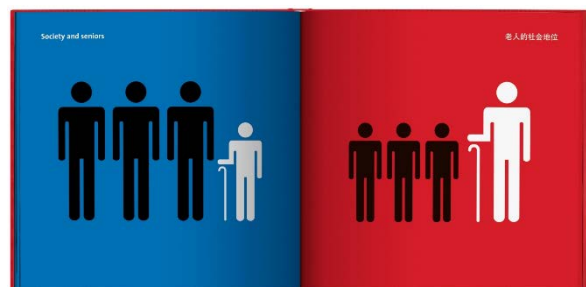
Πρωτότυπο: Ψυχολογική αυτονομία (psychological attachment)	Πρωτότυπο: Δεσμός προσκόλλησης (relational attachment)
Αποδοχή των παιδιών όπως είναι	Το επίκεντρο είναι οι οικογενειακές σχέσεις
Αντίληψη των αναγκών και των επιθυμιών των παιδιών	Τα παιδιά αναλαμβάνουν καθήκοντα μέσα στην οικογένεια
Προσφορά δυνατοτήτων ανάπτυξης των δεξιοτήτων και ικανοτήτων τους	Τα παιδιά είναι ενσωματωμένα σε ένα σύστημα προσδοκιών και καθηκόντων
Σεβασμός των ορίων του παιδιού	Οι γονείς είναι οι ειδικοί που γνωρίζουν ποιο είναι το καλύτερο για τα παιδιά τους
Έκφραση επαίνου και εκτίμησης προς το παιδί	
Μοντέλο ίσων δικαιωμάτων: τίθενται ερωτήσεις και προσφέρονται ευκαιρίες	

Στις περισσότερες περιπτώσεις δεν θα βρούμε «καθαρές» εκφράσεις αυτών των «πρωτότυπων», αλλά μικτές εκφράσεις. Αν και η Keller δηλώνει ότι είναι πιο πιθανό να βρεθούν περισσότερα στοιχεία του πρωτοτύπου «δεσμός προσκόλλησης» σε αγροτικές περιοχές και περισσότερα στοιχεία του πρωτοτύπου «ψυχολογική αυτονομία» σε αστικές περιοχές του δυτικού κόσμου. (Heidi Keller 2011: Kinderalltag).

Οι ηλικιωμένοι μέσα στην οικογένεια:

Yang Liu (2010): Ηλικιωμένοι στην καθημερινότητα

Yang Liu (2010): Κοινωνία και Ηλικιωμένοι

- Στις δύο εικόνες ο Yang Liu απεικονίζει διαφορετικά είδη σχέσεων μεταξύ γενεών που μπορεί να σχετίζονται με διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα. Οι ηλικιωμένοι μπορεί να παίζουν έναν «μεγαλύτερο» ρόλο σε ορισμένους πολιτισμούς.
- Αυτό εκφράζεται επίσης στην εικόνα της καθημερινότητας. Ανάλογα με το πολιτισμικό υπόβαθρο, οι ηλικιωμένοι μπορούν να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο μέσα στην οικογένεια π.χ. φροντίζοντας τα εγγόνια, ενώ σε άλλα πλαίσια τα μεγαλύτερα μέλη της οικογένειας αναλαμβάνουν λιγότερο ενεργούς ρόλους.

- Όταν εργάζεστε με πελάτες/ασθενείς από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα, μπορεί να χρειαστεί να λάβετε υπόψη ότι τα μεγαλύτερα μέλη της οικογένειας ενδέχεται να επηρεάζουν περισσότερο ή λιγότερο τον πελάτη/ασθενή, ανάλογα με το πολιτισμικό υπόβαθρο της οικογένειας. Οι παππούδες και οι γιαγιάδες μπορεί να είναι μια πολύτιμη πηγή υποστήριξης για μια οικογένεια ή να παρεμβαίνουν με ανεπιθύμητο τρόπο. Επιπλέον, εάν συνεργαζόμαστε με μεγαλύτερους πελάτες/ασθενείς, πρέπει να έχουμε επίγνωση του ρόλου που παίζουν στην οικογένειά τους. Είναι ενσωματωμένοι στις οικογένειές τους ή είναι πιο απομονωμένοι από αυτούς;

ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΥΛΙΚΟ: Η ενδοοικογενειακή βία σε διαφορετικούς πολιτισμούς

Δυστυχώς, η βία εντός των οικογενειών ή εναντίον των παιδιών είναι κάτι που συμβαίνει σε όλους τους πολιτισμούς. Το τι θεωρείται όμως βία, διαφέρει από πολιτισμό σε πολιτισμό. Μερικές φορές μπορεί η βία να δικαιολογείται από ένα πολιτισμικό πλαίσιο, όπως ο αναγκαστικός γάμος ή ο ακρωτηριασμός των γεννητικών οργάνων. Όπου κι αν εμφανίζεται η βία είναι πάντα σημάδι ανικανότητας και μέσο άσκησης εξουσίας. Και αυτό δεν πρέπει να το ανεχτούμε. Ως επαγγελματίας κοινωνικής περίθαλψης ή υγείας, μπορεί να αντιμετωπίσετε πελάτες ή ασθενείς που έχουν υποστεί διαφορετικές μορφές βίας.

Η πρώτη πρόκληση για όποιον εργάζεται με οικογένειες όπου μπορεί να υπάρχει βία είναι η αναγνώριση της ίδιας της βίας. Υπάρχουν πολλά είδη βίας και συχνά είναι «αόρατα» - για παράδειγμα ψυχολογική ή οικονομική βία. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα είδη βίας και τον τρόπο αναγνώρισης και αντίδρασης σε αυτά, δείτε εδώ <https://emproveproject.eu/first-aid-kit/>

Όσον αφορά στις πολιτισμικές αντιλήψεις για τη βία, προσπαθήστε να αντιμετωπίσετε τις δικές σας εσωτερικές στάσεις σχετικά με αυτό το θέμα – η βία ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ιδιωτική υπόθεση, αλλά σε ορισμένους πολιτισμούς αντιμετωπίζεται ως τέτοια, οδηγώντας σε δισταγμό ή απροθυμία να υποστηρίξετε το θύμα σε πρώιμο στάδιο, παρεμβαίνοντας μόνο στις πιο σοβαρές περιπτώσεις. Η βία ονομάστηκε δικαίως από τον Ο.Η.Ε. ως «σκιάδης πανδημία» – σύμφωνα με την πιο πρόσφατη, ολοκληρωμένη μελέτη για το θέμα (FRA, 2014) εκτιμάται ότι 13.000.000 γυναίκες στην Ε.Ε. πλήττονται από κάποια μορφή βίας. Αυτό επηρεάζει όχι μόνο τις ζωές τους, αλλά και τις οικογένειες και τους φίλους τους, ενώ έχει και οικονομικό αντίκτυπο (Κόστος της βίας με βάση το φύλο κατά των γυναικών στην Ε.Ε. – περίπου 226 δισεκατομμύρια ευρώ (EIGE, 2014)).

Η δεύτερη πρόκληση είναι η επικοινωνία σχετικά με τη βία με το άτομο που την έχει βιώσει, ειδικά σε περίπτωση που μπορεί να είναι αποδεκτή στο πολιτισμικό πλαίσιο του/της. Το πρώτο πράγμα που πρέπει να καταστήσουμε κατανοητό είναι ότι ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΒΙΑ, ονομάζοντας το και δείχνοντας ξεκάθαρη έκφραση αποδοκιμασίας. «ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΘΑ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΣΑΣ ΑΝΗΣΥΧΗΣΕΙ. Αυτό είναι βία» είναι συχνά η μόνη δήλωση που μπορεί να ανοίξει τον δεσμό εμπιστοσύνης με τον επιζώντα της βίας. Λάβετε υπόψη ότι μερικές φορές ακόμη και η λέξη «θύμα» μπορεί να προκαλέσει ένα κύμα άρνησης και απόρριψης, εάν ένα άτομο δεν συνειδητοποιούσε ότι έχει βιώσει κάποια μορφή βίας (π.χ. επειδή είναι πολιτιστικά εγκεκριμένο στους κοινωνικούς του κύκλους). Αναδιατυπώνοντάς το ως κάτι από το οποίο έχει «επιβιώσει» αυτό το άτομο, μεταδίδει υποσυνείδητα ένα αίσθημα αισιοδοξίας και αυξάνει τις πιθανότητές σας να ακουστείτε και μπορεί να αυξήσει την ευαισθητοποίηση ή ακόμη και την ετοιμότητα για αλλαγή. Συχνά, οι άνθρωποι που αναγνωρίζουν

ένα σημάδι βίας, σπεύδουν να μπουν στο ρόλο του σωτήρα - ωστόσο, το επίκεντρο πρέπει να είναι να δράσει ως μια δύναμη ενδυνάμωσης για την επικοινωνία για το θύμα, τη νομική υποστήριξη, την αστυνομία και τους ειδικούς της ψυχικής υγείας.

Όταν οι επαγγελματίες της κοινωνικής και υγειονομικής περίθαλψης έρχονται αντιμέτωποι με την ενδοοικογενειακή βία, η πρώτη προτεραιότητα είναι η προστασία του(των) θύματος(ων). Για να είναι αποτελεσματικό και μακροχρόνιο, μπορεί να είναι χρήσιμο να αναλύσουμε την κατάσταση από διαφορετικές οπτικές γωνίες:

Νομική κατάσταση: Οι επαγγελματίες θα πρέπει να αναρωτηθούν ποια είναι η επίγνωση της νομικής κατάστασης από τους δράστες. Γνωρίζει ο δράστης ότι η ενδοοικογενειακή βία είναι έγκλημα; Το πρώτο βήμα σε αυτήν την επικοινωνία μπορεί να είναι η διευκρίνιση π.χ. ότι το χτύπημα στα παιδιά απαγορεύεται, ενώ γνωρίζετε ότι μπορεί να το κοινοποιείτε σε ένα άτομο που μπορεί να έχει μεγαλώσει με ένα μοντέλο βίαιης σχέσης γονέα-παιδιού και η τροποποίηση αυτών των εσωτερικών συμπεριφορών απαιτεί χρόνο και εξειδικευμένη εργασία με ψυχολόγο/θεραπευτή. Συνιστάται ιδιαίτερα να υπάρχει ένας καθιερωμένος μηχανισμός συντονισμού μεταξύ αστυνομίας, επαγγελματιών υγείας και ψυχολογικής υποστήριξης (τόσο για το θύμα όσο και για τον δράστη) και νομικές συμβουλές (συμπεριλαμβανομένων των διαμεσολαβητών). Αυτός ο συντονισμός των επαγγελματικών υπηρεσιών είναι ζωτικής σημασίας και μπορεί να είναι σωτήριος παράγοντας, επομένως μην υποτιμάτε τον προσωπικό σας ρόλο σε αυτόν και ενημερωθείτε για τον πιο αποτελεσματικό τρόπο να έρθετε σε επαφή με αυτούς τους ειδικούς μόλις εντοπίσετε οποιοδήποτε πιθανό σημάδι βίας.

Δυναμική της βίας: Οι επαγγελματίες της κοινωνικής και υγειονομικής περίθαλψης θα πρέπει να προσπαθήσουν να κατανοήσουν τη δυναμική της βίας και την ψυχοδυναμική κατάσταση του δράστη: Είναι η βία μια πολιτισμικά αποκτημένη συμπεριφορά (π.χ. είναι μια μορφή πειθαρχίας αποδεκτή σε μια συγκεκριμένη κουλτούρα ή είναι απρόβλεπτη, επαναλαμβανόμενη ή αυξάνεται σε συχνότητα ή ένταση;)

Μπορεί να απαιτούνται διαφορετικές παρεμβάσεις ανάλογα με το αν ο δράστης ενεργεί βάσει υποτιθέμενων πολιτισμικών «παραδόσεων» ή εάν υπάρχουν άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν, όπως η εξάρτηση από το αλκοόλ ή η ψυχική ασθένεια.

Πιθανές παρεμβάσεις: Η εμπλοκή άλλων μελών της οικογένειας μπορεί να είναι μια ευκαιρία να συμμετάσχει η οικογένεια. Η συμμετοχή της οικογένειας κάνει επίσης την κατάσταση «δημόσια» και άξια να την μοιραστεί κάποιος. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο, ο/η επιζών/ζώσα της βίας μπορεί να μην θέλει να εμπλέξει άλλα οικογένεια μέλη λόγω παρατεταμένου εκφοβισμού ή απροθυμίας της οικογένειας να αποδεχθεί ότι υπάρχει βία. Σε κάθε περίπτωση, το άτομο που έχει επιβιώσει από τη βία θα πρέπει να λαμβάνει επαγγελματική ψυχολογική και νομική υποστήριξη κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για το πώς θα προσεγγίσει την κατάσταση και ποιον θα εμπλέξει. Αυτή η υποστήριξη και προστασία πρέπει να προέρχεται από μια εξωτερική πηγή όχι ως «διάσωση», αλλά μάλλον ως μέσο για να ενδυναμωθούν οι επιζώντες/ζήσαντες, ως μια καθοριστική δύναμη που θα ενισχύσει τα επόμενα βήματα.

Πληροφορίες από Rüschoff/ Laabdallaoui (2016): Umgang mit muslimischen Patienten.

Ως πρώτο βήμα, για όσους μπορεί να υποτιμήσουν την εμπειρία της μη σωματικής βίας, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα βίντεο χωρίς ομιλία όπως αυτή η εκστρατεία ευαισθητοποίησης για την πρόληψη της βίας από το Emprove Foundation: <https://www.youtube.com/watch?v=zaeFnBgpFH8>

Ανακεφαλαίωση (σελίδα 23)

Οι οικογένειες μπορούν να λάβουν διαφορετικές μορφές και μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές εννοιοδοτήσεις των οικογενειακών σχέσεων. Στις περισσότερες περιπτώσεις έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ευημερία του/της πελάτη-ισσας/ασθενούς. Οι οικογενειακές σχέσεις μπορεί να είναι ένα πολύτιμο στήριγμα για έναν/μία ασθενή/πελάτη-ισσα. Μερικές φορές δυσμενείς καταστάσεις μέσα στις οικογένειες μπορεί να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στον/στην ασθενή/πελάτη-ισσα. Προσπαθήστε να αξιολογήσετε τι σημαίνει η οικογένεια για τον/την ασθενή/πελάτη-ισσα σας. Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν στην ευημερία του ή την εμποδίζουν. Προσπαθήστε να ενθαρρύνετε την/τον ασθενή να βρει τη σωστή ισορροπία μεταξύ της αίσθησης του ανήκειν στην οικογένεια και της αυτονομίας του ατόμου. Προσέξτε όμως να μην το αξιολογήσετε σύμφωνα με το δικό σας πολιτιστικό υπόβαθρο!

Ενότητα 3: Η παιδική ηλικία σε διαφορετικούς πολιτισμούς

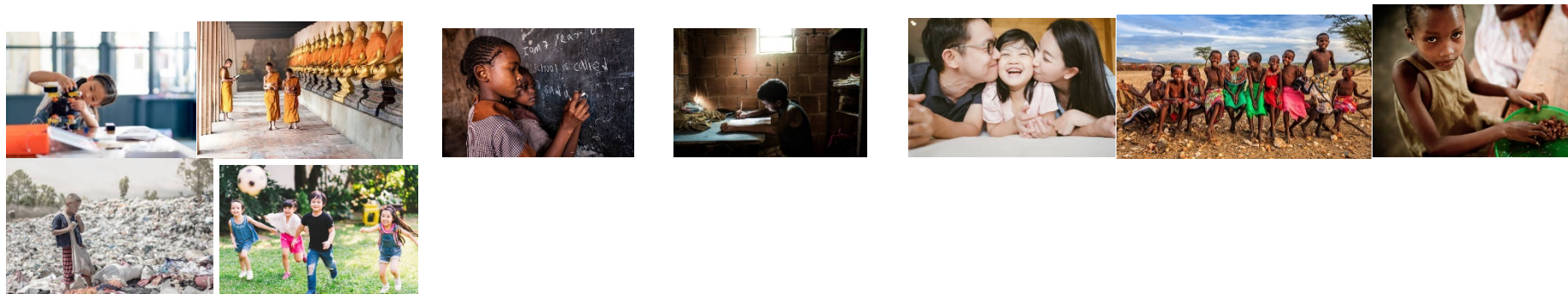
Σημειώσεις εκπαιδευτή/τριας (σελίδα 25)

Χωρίστε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σε ζευγάρια και ζητήστε τους να σκεφτούν τη δική τους ανατροφή και μετά να κοιτάξουν τις εικόνες και να αποφασίσουν αν ταυτίζονται με κάποιες από αυτές και γιατί. Ζητήστε τους επίσης να προσδιορίσουν μια εικόνα που είναι πολύ διαφορετική από την ανατροφή τους και να συζητήσουν ποιες μπορεί να είναι οι διαφορές.

Δραστηριότητα (σελίδα 25)

Συζητήστε τη δική σας παιδική ανατροφή και, στη συνέχεια, δείτε τις εικόνες και δείτε εάν υπάρχουν κάποιες με τις οποίες ταυτίζεστε και γιατί. Στη συνέχεια, επιλέξτε 1 από τις εικόνες που είναι πιο διαφορετική από την ανατροφή σας και σκεφτείτε ποιες μπορεί να είναι οι διαφορές.

Υλικό εκπαιδευτή (σελίδες 26, 27, 28, 29,30,31)

Η Heidi Keller έχει βρει θεμελιώδεις διαφορές στον τρόπο που οι μητέρες αλληλεπιδρούν με τα μωρά τους σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια. Η Keller εξέτασε την αλληλεπίδραση γονέα-παιδιού στην πρώιμη παιδική ηλικία σε πολιτισμικά περιβάλλοντα σε αγροτικές περιοχές στο Δυτικό Καμερούν (άνθρωποι Nso) και στις γερμανικές πόλεις Osnabrück και Βερολίνο και τις συνέκρινε. Βρήκε διαφορές στις στρατηγικές κοινωνικοποίησης που εφαρμόζουν οι οικογένειες για τα μωρά τους. Ενώ οι Γερμανοί γονείς ήταν προσανατολισμένοι στην ενίσχυση της αυτονομίας των παιδιών τους ακόμη και σε μικρή ηλικία, οι μητέρες Nso στο Καμερούν επικεντρώθηκαν στην ανατροφή των παιδιών τους με τρόπο που να αισθάνονται στενά δεμένοι και συνδεδεμένοι με την οικογένειά τους. Πολλές από τις γερμανίδες μητέρες θεώρησαν ότι το παιδί τους θα έπρεπε να μάθει σε πρώιμο στάδιο να είναι ανεξάρτητο και να κοιμάται μόνο του. Οι μητέρες Nso έχουν πολύ μεγαλύτερη σωματική επαφή με τα παιδιά τους.

Εκπαιδευτικός στόχος για παιδιά ηλικίας κάτω των τριών ετών	Επίπεδο συμφωνίας που βαθμολογήθηκε από μητέρες από το Osnabrück	Επίπεδο συμφωνίας από τις μητέρες Nso
Σεβασμός στους ηλικιωμένους	Μάλλον διαφωνούν	Συμφωνούν έντονα
Να κάνουν ό, τι λένε οι ηλικιωμένοι	Διαφωνούν έντονα	Συμφωνούν έντονα
Να διατηρούν την κοινωνική αρμονία	Ελαφρώς συμφωνούν	Συμφωνούν έντονα
Να υποστηρίζουν την άποψη τους	Ελαφρώς διαφωνούν	Διαφωνούν έντονα
Να είναι διαφορετικοί από τους άλλους	Ελαφρώς διαφωνούν	Διαφωνούν έντονα
Να εκφράζουν με σαφήνεια τις δικές τους ιδέες	Συμφωνούν έντονα	Μάλλον διαφωνούν

Να αναπτύξουν ταλέντα και ενδιαφέροντα	Συμφωνούν έντονα	Διαφωνούν ελαφρώς
--	------------------	-------------------

Πίνακας: Οι εκπαιδευτικοί στόχοι των Γερμανικών οικογενειών της μεσαίας τάξης σε σχέση με των γυναικών καλλιεργητών Nso από το Καμερούν (Keller 2011: Kinderalltag, p.26)

Οι Γερμανίδες μητέρες, δηλαδή οι δυτικές μητέρες, έδωσαν μεγάλη σημασία στο να αναπτύξουν τα παιδιά τους τα ταλέντα και τα ενδιαφέροντα τους στα πρώτα τρία χρόνια της ζωής τους και να μάθουν να εκφράζουν την άποψή τους. Δεν έδωσαν σημασία στο να κάνουν τα παιδιά αυτό που τους λένε οι γονείς τους και να σέβονται τους ηλικιωμένους.

Ωστόσο, οι μητέρες Nso από το Καμερούν έδωσαν μεγάλη σημασία σε αυτό, καθώς και στους άλλους δύο στόχους, οι οποίοι ήταν προσανατολισμένοι στην προσκόλληση (το να μοιράζεσαι με τους άλλους και να διατηρείς την κοινωνική αρμονία). Απορρίπτουν τους στόχους που προσανατολίζονται στην αυτονομία. Το προφίλ των δύο ομάδων έχει σαφείς διαφορές στον προσανατολισμό τους ως προς την αυτονομία και την προσκόλληση.

Η Κέλερ καταλήγει από την έρευνά της ότι οι δυτικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις συχνά εστιάζουν σε μια προοπτική του Εγώ αντί να επικεντρώνονται στην προοπτική του Εμείς. Κατά την άποψή της, οι επαγγελματίες που ασχολούνται με την ανάπτυξη των παιδιών πρέπει να γνωρίζουν τις διαφορετικές προσεγγίσεις και προοπτικές πάνω τις ανάγκες ενός παιδιού.

Οι πολιτισμικές συγκρούσεις μπορεί να προκύψουν εάν οι στόχοι που θέτει η οικογένεια διαφέρουν από εκείνους που θέτουν άλλοι παράγοντες κοινωνικοποίησης (σχολείο, θεραπευτής κλπ). Αυτό μπορεί να προκαλέσει επιπλέον άγχος στο παιδί αντί να συμβάλει στην ευημερία του.

Εάν αυτές οι διαφορές δεν ληφθούν υπόψη από όλα τα σχετικά συστήματα υποστήριξης για το παιδί (π.χ. οικογένεια, σχολείο, γιατρό ή θεραπευτή κλπ) και οι σχέσεις μεταξύ τους δεν λειτουργούν καλά αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα, το παιδί να βρίσκεται σε μειονεκτική θέση.

Προσέξτε όμως να μην υιοθετήσετε μια «πολιτισμικά απαισιόδοξη» άποψη σε τέτοιες περιπτώσεις. Εκτός από την επίγνωση των πιθανών συγκρούσεων που μπορεί να προκύψουν από τους διαφορετικούς στόχους, μπορούμε επίσης να ρωτήσουμε τι μπορούμε να αποκομίσουμε εάν κατανοήσουμε καλύτερα αυτές τις διαφορές.

Οι επαγγελματίες της κοινωνικής και υγειονομικής περίθαλψης μπορούν να ενδυναμώσουν τα παιδιά και τους νέους να αναπτύξουν την ικανότητα να αντιμετωπίζουν αυτές τις αντιφάσεις. Χρήσιμες αρχές καθοδήγησης / ενδυνάμωσης σε κοινωνικό ή θεραπευτικό πλαίσιο μπορεί να είναι:

- Είμαι ικανός/ή και έτοιμος/η να ορίσω τις δικές μου ιδέες.
- Είμαι ικανός/ή και έτοιμος/η να βρω λέξεις για τους δικούς μου στόχους και αξίες.
- Μπορώ να χρησιμοποιήσω τη δική μου πρωτοβουλία και να αναλάβω την ευθύνη για τις δικές μου ενέργειες.
- Είμαι σε θέση να εκφράσω τα συναισθήματά μου και να μην τα μεταφέρω στους άλλους.

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η Αυστριακή συγγραφέας και δασκάλα Melisa Erkurt έχει αναπτύξει ένα τελετουργικό για τις πολιτισμικά ποικιλόμορφες σχολικές τάξεις της: κάνει μια πόζα υπερήρωα στην αρχή κάθε μαθήματος για να προκαλέσει μια ενδυναμωμένη ψυχική κατάσταση (Erkurt, 2021). Μην διστάσετε να βρείτε τον δικό σας τρόπο για να ενδυναμώσετε τις οικογένειες/τα παιδιά/τα παιδιά με τα οποία εργάζεστε.

Όταν εργαζόμαστε με δίγλωσσα παιδιά και οικογένειες θα πρέπει να επικεντρωνόμαστε στα πολλά οφέλη και όχι στα προβλήματα. Βρείτε εδώ 7 μύθους για τη διγλωσσία και τα αντίστοιχα γεγονότα:

<https://www.healthychildren.org/English/ages-stages/gradeschool/school/Pages/7-Myths-Facts-Bilingual-Children-Learning-Language.aspx>

Συχνά οι επαγγελματίες της κοινωνικής και υγειονομικής περίθαλψης πιστεύουν ότι οι «ξένες» γλώσσες των πελατών/ασθενών τους είναι κάτι ιδιωτικό που δεν έχει χώρο στα τοπικά εκπαιδευτικά/θεραπευτικά ιδρύματα. Ωστόσο, η γλώσσα είναι ένα μεγάλο μέρος της ταυτότητας ενός ατόμου και οι διαφορετικές ομιλούμενες γλώσσες πρέπει να αντιμετωπίζονται θετικά.

- Όταν θέλουμε να ενθαρρύνουμε τις οικογένειες να μάθουν την τοπική γλώσσα δεν θα το πετύχουμε μέσα από τις απαγορεύσεις.
- Η ευκαιρία για τους/τις πελάτες-ισσες/ασθενείς να μιλούν στην πρώτη τους γλώσσα δημιουργεί σχέση εμπιστοσύνης, ειδικά όταν πρόκειται για μικρότερα παιδιά.
- Προσπαθήστε να ξεκινήσετε μια συζήτηση με τα παιδιά. Τα παιδιά είναι συχνά πολύ δημιουργικά όταν αντιμετωπίζουν επικοινωνιακά εμπόδια.
- Εάν αισθάνεστε ότι η συζήτηση σε μια ξένη γλώσσα είναι προβληματική σε μια συγκεκριμένη κατάσταση, προσπαθήστε να πείτε κάτι όπως: «Η Πέτρα είναι εδώ μαζί μας αλλά δεν κατάλαβε αυτό που είπες» αντί για το «κανείς δεν καταλαβαίνει τι λες μιλώντας στα τουρκικά». Οι γενικεύσεις όπως το «κανείς» συνήθως αυξάνουν τα συναισθήματα ανασφάλειας και στερεοτυπικής συμπεριφοράς, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά το επίπεδο κατανόησης και δεν προσφέρει καμία αξία στη συνομιλία.

- Η εναλλαγή μεταξύ διαφορετικών γλωσσών είναι φυσιολογική όταν μεγαλώνεις με δύο γλώσσες στο περιβάλλον σου και πρέπει να θεωρείται ως ένδειξη δημιουργικότητας και όχι ως αδυναμία.
- Χρησιμοποιήστε θετικά και όχι αρνητικά σχόλια π.χ. αντί για "δεν μπορώ να σε καταλάβω" πες "μακάρι να μπορούσα να καταλάβω τουρκικά!"

Αυτές οι συμβουλές έχουν αντληθεί από "Amt für multikulturelle Angelegenheiten Frankfurt am Main" (2016).

Ενότητα 4: Πολιτισμός καλωσορίσματος: Η σημασία της εκπροσώπησης– Πώς να υποστηρίξετε την ένταξη όταν εργάζεστε με οικογένειες από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο

Σημειώσεις εκπαιδευτή/τριας (σελίδες 33, 34)

Ρωτήστε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες σας εάν υπήρξε κάποια στιγμή στη ζωή τους που δεν ένιωσαν ότι εκπροσωπούνται. Χωρίστε την ομάδα σε ζευγάρια και ζητήστε τους να συζητήσουν τους «υπερήρωές» τους. Λάβετε σχόλια αναφέροντας τους υπερήρωες σε έναν πίνακα και συζητώντας τα χαρακτηριστικά του καθενός. Ενθαρρύνετε τους/τις εκπαιδευόμενους/ες να βγάλουν τα συμπεράσματά τους από αυτό.

Δραστηριότητα (σελίδα 34)

Περιγράψτε έναν «ήρωα» ή μια «ηρωίδα» που θαυμάζετε ως παιδί:

- Ποιο χρώμα δέρματος είχε ο ήρωάς σας/η ηρωίδα σας;
- Ποια εθνικότητα είχαν;
- Ποιο ήταν το φύλο τους;
- Ποια ήταν τα φυσικά χαρακτηριστικά τους;
- Σε ποια συμπεράσματα καταλήγετε για τις εικόνες των υπερηρώων;

Υλικό εκπαιδευτή/τριας (σελίδες 35, 36)

Έχουμε την τάση να ταυτιζόμαστε με ανθρώπους που μοιάζουν με εμάς και όμως πολλά παιδιά σπάνια βλέπουν τον εαυτό τους να εκπροσωπείται στα υλικά που τους παρέχονται, και κατά συνέπεια δεν έχουν μορφές για να ταυτιστούν. Για να διασφαλιστεί μια ατμόσφαιρα όπου οι οικογένειες μπορούν να αισθάνονται ευπρόσδεκτες και σεβαστές, είναι σημαντικό να δημιουργηθούν περιβάλλοντα όπου εκπροσωπούνται τα ατομικά τους χαρακτηριστικά και όπου οι οικογένειες μπορούν να αναπτύξουν μια αίσθηση του ανήκειν. Οι επαγγελματίες της κοινωνικής και υγειονομικής περίθαλψης πρέπει να εξετάσουν κριτικά εάν και με ποια μορφή εκπροσωπούνται τα παιδιά και οι ομάδες αναφοράς τους - για παράδειγμα, στα βιβλία και τα παιχνίδια που χρησιμοποιούνται.

Σύμφωνα με την Sandra Richter (2014) πιθανές ερωτήσεις πάνω στις οποίες θα μπορούσατε να προβληματιστείτε είναι:

- Υπάρχουν επαγγελματίες στον οργανισμό σας με διαφορετική πρώτη γλώσσα ή διαφορετικό εθνικό υπόβαθρο;
- Αντιπροσωπεύονται στον οργανισμό σας ή σε αυτά που παράγετε διαφορετικές γλώσσες (ειδικά οι γλώσσες της ομάδας-στόχου σας);
- Υπάρχουν βιβλία/κούκλες/εικόνες που απεικονίζουν κοινωνικά συναφείς ρόλους (γιατροί, πιλότοι κ.λπ.) συμπεριλαμβανομένων ατόμων από διαφορετικές εθνικές καταβολές;
- Υπάρχουν κούκλες και παιχνίδια φιγούρες με διαφορετικά χρώματα δέρματος;
- Υπάρχουν ιστορίες στις οποίες οι κύριοι χαρακτήρες φορούν καλύμματα κεφαλής;
- Υπάρχουν βιβλία/εικόνες στα οποία απεικονίζονται διαφορετικοί τύποι οικογένειας;
- Σκέφτεστε για τα δικά σας πολιτισμικά πρότυπα και τον αντίκτυπο που μπορούν να έχουν αυτές στις αντιλήψεις σας για τη συμπεριφορά π.χ. κανονισμούς για το φαγητό και τον ύπνο.
- Τα δωμάτια αντικατοπτρίζουν την ποικιλομορφία των οικογενειών με τις οποίες εργάζεστε (π.χ. εικόνες διαφορετικών οικογενειών, πινακίδες σε διάφορες γλώσσες);

Ανακεφαλαίωση (σελίδα 37)

Όλες οι οικογένειες είναι διαφορετικές, ακόμη και μέσα στον ίδιο πολιτισμό. Όταν εργάζεστε με οικογένειες με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο, πρέπει να έχετε ανοιχτό μυαλό. Για να παρέχετε πολιτισμικά ευαίσθητες υπηρεσίες πρέπει να ακούτε και να σέβεστε τις απόψεις άλλων ανθρώπων που μπορεί να διαφέρουν από τις δικές σας.

Στοχασμοί και Σχέδιο Δράσης

- Τι έχω μάθει για τον εαυτό μου και το δικό μου πολιτιστικό υπόβαθρο;
- Τι έχω μάθει για τη συνεργασία με οικογένειες από διαφορετικά πολιτιστικά υπόβαθρα;
- Τι άλλο θα ήθελα να μάθω;
- Τι αλλαγές θα κάνω στην τρέχουσα πρακτική μου για να διασφαλίσω ότι όλα τα πολιτισμικά ζητούμενα εξασφαλίζονται στους ανθρώπους τους οποίους φροντίζω;